

Alslev og Hostrup Kirker.

Af Lærer H. P. H. Novrup, Alslev.

(Slutning).

Præstegaarden i Alslev.

De første Beretninger om Alslev Præstegaard oplyser, at Præsten Peder Hansen, der døde 1622, efterlod sin Eftermand en ganske forfalden og ruineret Præstegaard. Denne ruinerede Præstegaard er der Grund til at antage at maatte være de Bygninger, som stod, da Præsten Lambert Mortensen flyttede til Alslev omkring ved 1560. Peder Hansens Eftermand, Oluf Jørgensen Riiber, lod saa Gaarden ombygge og Salshuset ganske af ny opbygge. Præsten havde en Broder i Norge, som fik i Kommission at skaffe nyt Tømmer, der blev hugget og sammenføjet i Norge, hvorefter det blev hjemført. Disse Bygninger er altsaa opført kort efter 1622 og er nok de samme, som Præsten Rasmus Sejersen omtaler i sin Beretning om Præstekaldet, og som staar til 1754. Da opførtes af nyt 10 Fag Vesterhus med Vognport, og 1757 og 1764 blev Salshuset, der bestod af 23 Fag „repareret og undersat og indrettet“. I 1758 byggedes af nyt 13 Fag Østerhus til Køer, Faar og Heste samt Hølade tilligemed et Skur til Svin. Endvidere var der 20 Fag Lade med Port. Præsten Abraham Jessen giver foruden disse Oplysninger om Bygningerne adskillige om Jorderne, hvoraf nogle medtages her.

1722 har „Alslev Bymænd til Byens Gavn og Bed-

ste afdelt* 3 Tægter i 4 Tægter, nemlig Vilslev-Høy-Tægte, Lergrav-Tægte og Mølle-Tægten; den ny Tægte fik Navnet Heeagger-Tægte, ligesom de i 1721 havde indtaget en ny Havremærsk, hvori Præstegaarden ogsaa fik sin Anpart. Senere udskiftede Bønderne noget Hede ud ad Tulsmark, „hvoraf Præstegaardens Andel til Datum ligger ubrugt, da jeg har anset det ikke Umage og Bekostning værd at bryde og saa lang Vej Gøds kningen at udføre.“ (Dette Hedeskifte ligger den Dag i Dag ubrugt). „Præstegaardens Enge er 8 Stk. i Alslev Mærsk, 9 Stk. i Veggerne, 1 Eng kaldet „Skiden Eng“ Øst for Alslev Bro, 1 Stk. i Lastholm, 1 Eng Dronning-Sviig, 1 Stk. ved Toftnæs Side, 3 Stk. i Østerenge ved Møllen samt 1 Hauge Østen for Nielses Eng.“ 1758 lod Præsten denne Enghauge indhegne og opgrøfte, den kaldtes ogsaa Præstens Kalvhauge. „Jorden er ringe, men den kan maaske forbedres.“ Den saakaldte „Skiden Eng“ var blød og gav „saare liden Afgrøde“, hvorfor Præsten lod grave dybe Grøfter om den. Det viste sig nemlig, at der fandtes Klynejord der, og Præsten fik saaledes i nogle Aar adskillige Læs Klyne af disse Grøfter. Præsten Oluf Christensen Toft lod Engene i Mærsk og Veggerne mærke med Mærket $\bar{\text{T}}$, ligesom han ogsaa skal have været den første, „der har ladet indkaste Eng-Haugen og Vegger Haugen, der bestaar af 2de Agre, der bruges til Haure-Sæd, og ellers at tyre Bester paa.“ Paa Markerne kan saas 5—7 Td. Byg, 11—13 Td. Rug; „Haure kan saas, ligesom Haure-Mærsk er til, fra 3 til 6 Td. Boghvede saas ikke her uden i Tilfælde, man haver Mangel paa Gøds kning. Marken er ellers skarp og tyndbørig, men giver ren Korn.“ Der avledes 40 à 50 Læs Hø.

Pastor Overgaard (1827—33) lod mange Træer plante i Præstegaardshaven, baade Frugttræer, Hasseler, Pile og Popler, og Pastor Feilberg tog straks i 1834 fat paa Forbedring af Haven, særlig den søndre Del, som var meget blød og fugtig, ved vandafledende Grøfter. 1835 fortsatte han med at plante 5 Rader Popler mod Vest, 6 Æbletræer (2 Vinter-Carviller, 2 Sommer-Carviller og 2 Pigeon). Foruden disse Forbedringer i Haven lod Pastor Feilberg foretage mange Forbedringer ved Jorderne, særlig Vandafledninger. Han lod ogsaa de gamle Ler- og Tavlemure i det nordre Hus erstatte med Grundmur og indrettede ny Stald til 22 Kreaturer og 4 Heste. Tillige skildrer han Præstegaarden 1837 saaledes: „Der saas 16 à 18 Td. Rug, 5 à 6 Td. Byg, i Engene saas 8 à 10 Td. Havre uden Gødskning. Sæden giver sjælden over 4 Fold, undertiden mindre. Havren kan dog give 6 à 8 Fold. 40 til 60 Læs Hø avles. Besætningen bestaar af 4 Heste, 20 Kreaturer og 14 Faar, som vel kunne fodres om Vinteren, men kun sultegræsses om Sommeren. Midsommerrenten eller Smørtienden er 1 Pd. Smør af hver Td. tiendeydende Hartkorn samt nogle faa Oste og nogle Snese Æg. De, som have kongl. konfirmeret Tiendeforening, kunne, i Overensstemmelse med den, svare 10 Skilling pr. Td. Hartkorn i Stedet for. I Alslev, Toftnæs og Torrup gives i Juni Maaned 1 Maal Mælk af hver Gaard og Hus til Oste.“

I Efteraaret 1837 blev Heden i Slavgen brækket, og ud mod Vejen sattes Foden til et Dige. Denne Fod staar der endnu. Diget er aldrig blevet fuldført. Samme Aar blev Mærskfennen afkastet med en Tværgroft, fordi Yderenden brugtes til Havresæd. 1838 blev Slavgfennen brækket og besaaet med $3\frac{1}{2}$ Td. Havre.

Pastor Leunbach begyndte at mergle Præstegaardens Jorder, og Pastor Sthyr lod optage et Mergellaan paa 900 Kr. og fortsatte Merglingen samt foretog flere Forbedringer. Den nuværende Præstegaards Jorder er delvis andre end i forrige Tider. Pastor Sthyr var en meget praktisk Mand, der indsaa Besværlighederne ved Gaardens Drift, som for en stor Del havde sin Aarsag deri, at Jorderne laa meget spredte, og til flere af dem var der en lang Markvej. Han udkastede da en ret dristig Plan, hvorved Præstegaardens Jorder kunde samles og komme til at ligge bekvemt. Til den Ende købte han Nabogaarden mod Vest. Dernæst tilkaldte han 5 af Sognets største Lodsejere, Proprietæerne A. H. Løgstrup til Visselbjerg og J. H. Hoffmann til Damsmark, Møller Schack, Alslev Mølle, og Gaardejerne Chr. Lund og Ventzel Hansen, Vibeke, som foretog et Skøn og en Vurdering, hvorhos han søgte Ministeriets Approbation paa at foretage Magelæg, saaledes at Præstegaardens Jorder blev samlet, som de nu er, og Udmarkerne samledes om den Gaard paa Alslev Østermark, som siden kaldtes „Sthyr's Gaard“, og hvis Hovedparcel nu ejes af Janus Gade. De fem Mænd skriver i deres Erklæring, at Præstegaarden kun kan vinde ved dette Magelæg. At Pastor Sthyr er gaaet meget uegennyttigt frem, er der mange Vidnesbyrd om, og det er en almindelig Mening her, at han fik en god Præstegaard ud deraf, men en ubekvem Gaard for sig selv.

Ved Præstegaardssynet 1886 blev der udsat meget ved Præstegaarden, og den nysankomne Sognepræst N. P. Hansen besluttede saa at søge Tilladelse og Laan til at ombygge hele den gamle Præstegaard.

Opførelsen toges i Entreprise af Entreprenør J. H. Hoffmann, Damsmark, som opførte den 1887.

Alslev By har i fordums Tid ligget meget tæt, hvorfor der stadigvæk har været Smaarivninger mellem Beboerne. Ogsaa Præsterne har følt sig besværede flere Gange. Saaledes er der 1697, 27. Juli, indgaaet et Forlig „i Kærlighed og Venlighed“ mellem Sognepræsten, Hr. Rasmus Sejersen, og Ejeren af Visselbjerg, Hr. Andreas Hansen Rasch, paa tvende af hans Bønders Vegne, angaaende tvende Diger, som disse Bønder havde sat hver paa sin Side af Præstegaarden, saa Præsten føler sig saaledes indekneben, at han næppe kan komme til sit Tørvehus. 1759 var der noget i Vejen med Skellene ved Præstegaarden. Sognepræst Abraham Jessen og Fuldmægtig Langlyth paa Visselbjerg tilkalder 2. April Gaardmændene Christen Poulsen og Hans Sørensen Dam af Alslev, Christian Christoffersen af Hostrup og Jes Christensen af Toftnæs for at foretage Syn og afmærke Skellene. Til fast Skel blev „og uden Hensigt til Parterne efter nøjeste Skønsomhed af os nedsat en Sten med Kul og Flint under i Jorden“ paa tre forskellige Steder. Saavel Præsten som Fuldmægtigen erklærede sig tilfreds med Forretningen.

1771 er der igen noget i Vejen, og atter er det den indskrænkede Plads omkring Gaardene, der er Genstand for Forhandling og Overenskomst. Sagen gælder et Stykke Grønjord, som ligger mellem Præstegaarden og Fæstebonden Christen Jensens Gaard, der ejes af Povel Pedersøn i Aarre. Dette Stykke Grønjord har i Mands Minde været uindelukket til fælles Brug for begge Gaarde; men Chr. Jensen ønsker at faa en indelukket Gaard, og saa bliver der

ikke Plads for Præsten til at komme fra og til sin Tørveklade og sit Tørvehus. Povel Pedersøn og Præsten bliver saa enige om, at Fæstebonden 1) maa sætte et Dige fra hans Salshus's østre Ende til Gaden, for at Gaarden kan blive indelukket, 2) at han maa nedlægge det Tværdige, der staar fra hans Salshus til Præstegaarden, 3) maa han sætte et Dige i Øster og og Vester ud til Gaden lige til Præstegaardens Sten. Dette Dige forsynes med Led, og Grønjorden maa ikke besaas, men være til fri og uhindret Afbenyttelse saavel for ham som for Præsten, saa denne kan komme til sin Tørveklade og sit Tørvehus med Plads baade til „Vrien og Venden“. Denne Overenskomst underskrevs til Vitterlighed efter Begæring af Hans Jørgensen og Peder Danielsen.

1673 indløste Oluf Christensen Toft Alslev Præstegaard fra Børnehuset med en Kapital paa 100 Rgd. Disse 100 Rgd. laante han af de fattiges Direktører i København 1664 og afbetalte dem i Løbet af 9 Aar. 1817 blev det befalet, at der skulde foretages Syn over Præstegaarden sammen med Kirkesynet i Juni eller Juli Maaneder.

Præster i Alslev-Hostrup.

Efter Reformationen kendes Navnene paa Præsterne. De ældste Oplysninger skyldes en gammel Hjemtings Akt fra Skads Herred af 9. September 1634, hvortil Originalen skal findes i „Stifts-Kisten“.

1. Hr. *Hans Fynboe*, som boede i Hostrup Præstegaard i Lensmanden Niels Langes Tid; Lange var Lensmand paa Riberhus 1559—65. Han er uden Tvivl den samme Hans Fynboe, der berettes om i Rip. Cimbr. pag. 453, og som var Vikar ved Ribe

Domkirke 1538. Det er nemlig bekendt, at Vikarer paa de Tider har haft Embeder hist og her i Stiftet. I Alslev Præstekalds ældste Liber daticus fremsættes den Formodning, at han „har levet for Reformationen in ecclesia purganda“, og at hans Eftermand her fra Begyndelsen har været hans Kapellan. I Aarvog for Ribe Amt 1912 omtales Præsten Hans Fynboe som Præst i Endrupskov i Sønderjylland, hvorefter det fremgaar, at han døde som Katolik.

2. Hr. *Lambert Mortensen* boede ligeledes i Hostrup Præstegaard, indtil han byttede med sin Anneksbonde Jes Nielsen i Alslev, som kom til Hostrup at bo. Hr. Lambert havde saa siden den samme Gaard i Hostrup til sin Anneks-Præstegaard og „tog Skyld og Landgilde deraf“.

To Aar før han døde, fik han som Kapellan

3. Hr. *Christen Jensen*, der ogsaa er kaldet af Lensmanden Niels Lange, som havde Visselbjerg i Forlening. Hr. Christen boede som Kapellan paa Visselbjerg, men som Sognepræst i Alslev. Han klager over, at den ny Ejer af Visselbjerg, Jørgen Munk til Oksvang, som af Kongen havde købt Visselbjerg, holdt Præstegaarden tilbage og lod ham i den langvarige Krig med Sverrig (Syvaarskrigen 1563—70) udrede baade Skat og andre Tynger af saavel Hostrup som Alslev Præstegaarde. Ved denne Tid blev Alslev og Hostrup Kirker frie Kirker efter Ordinansen, og Hostrup Præstegaard burde da have fulgt med Kirkens Frihed. Endvidere maatte han lide Afbræk i sine Indtægter fra Visselbjerg, idet han ikke fik den sædvanlige Ydelse, nemlig 1 Ørte Rug og 1 Ørte Byg. Efter faa Aars Forløb mister han altsaa Hostrup Præstegaard, men Kongen befaler Jørgen Munks Enke at overlade

ham den igen. Præsten nyder saa Indtægten af denne i 8 Aar, men derefter fratager Hans Munk ham den igen. Hr. Christen Jensen har for Kaldets Rettigheder „gennemgaaet mange Fortrædeligheder og ej de ringeste af denne Herre Hans Munk, der ej allene uden ringeste lovlig Adgang tog og tvang Annekspræstegaarden fra ham, som Jørgen Munks Frue med god Vilje efter kgl. Befaling hafde restitueret ham, men og tiltalt og forfuldt ham saavel for en Indfæste som for hvis Landgilde han bemte 8 Aar af Præstegaarden hafde oppebaaret.“ Han var svagelig af Helbred og sad i fattige Omstændigheder. Han overlevede sin Hustru, med hvem han havde 6 Børn. Han blev Præst her omkring ved 1563 og døde ca. 1600.

4. Hr. *Peder Hansen* levede ogsaa i stor Armod og efterlod sin Eftermand en ganske ruineret og forfalden Præstegaard. Han døde omtrent 1622.

5. Hr. *Oluf Jørgensen Riiber*, der lod den forfaldne Præstegaard „forbygge“. Salshuset blev af nyt opbygget. Tømmeret fik han fra Norge, hvor han havde en Broder, der sørgede for at faa det sammenhugget og sendt til Alslev. Han klager ogsaa over, at Hans Munk har taget Annekspræstegaarden, og vinder sin Sag ved Skads Herredsting 1634; men denne Dom blev kuldkastet ved Landstinget 17. Jan. 1635, hvorefter han skriver et langt Klageskrift til Kongen. (Se Fra Ribe Amt 1916: „Præster og Herremænd“.) I hans Tid tillægger Kong Christian d. 4. Præstekaldet Kirketienden mod en Fæste til Kirkens Værge af 10 Ørter Rug og 5 Ørter Byg. Paa Grund af de mange Stridigheder med Herskabet paa Visselbjerg kom han ogsaa paa spændt Fod med Tjenerskabet, især med Hans Ladefoged, der engang anfaldt 2 Mænd,

der paa Præstens Vegne bragte en Stævning til Vis-selbjerg. Den ene kastede han til Jorden og havde nær slaaet ham ihjel. Præsten var en stridbar Natur, der holdt paa sine Rettigheder, og derfor havde han et „godt Øje“ til Hans Ladefoged. Gemt er ikke glemt, og en Dag, da Ladefogeden skulde staa Fadder i Alslev Kirke, fordrede Præsten Pas og Bevis af ham, hvorfra han var, da han ikke havde været til Alters i to Aar. Da Hans ikke kunde klare for sig, blev han vist ned i Kirken. Denne Tort skulde hævnes, og næste Søndag, da Hr. Oluf kom ud af Kirken, stod Hans ved Stenten med en Bøsse. Han gik derpaa fremad og standsede igen, da Præsten kom nærmere. Da Præsten standsede, gik Hans videre. Præsten gik nu skraat over Marken, og en Kugle peb lige forbi ham. Præsten stævnede nu Ladefogeden, men han benægtede med Ed at have skudt med Vilje, og hans Herskab gav ham Medhold, saa han slap for Straf. Oluf Jørgensens Hustru var Abild Johansdatter Har-der, med hvem han havde 2 Sønner og 2 Døtre. Søn-
nen Jørgen blev Præst i Jerne-Skads, og Datteren Mag-dalene blev gift med hans Eftermand i Embedet. Han døde 1651 og hans Enke 1657.

6. Hr. *Oluf Christensen Toft* var født i Varde; hans Broder Morten var Præst i Ansager. 1665 blev han Provst i Skads Herred og døde barnløs 1677. Hans Enke ægtede senere Præsten i Ølgod og døde 1681 uden Børn.

7. Hr. *Rasmus Sejersen*, en Præstesøn fra Grenaa, blev Præst her 1677 og var gift med Abild Olufsdatter, en Datter af Hr. Oluf Jørgensen. Han var Hjæl-pepræst her en kort Tid, inden Oluf Christensen Toft døde og boede da i et lidet Hus, kaldet Skou i

Kraunse; han havde da Hostrup Sogn at leve af. I hans Tid blev Alslev og Hostrup Kirker solgt fra Kronen til Etatsraad Leth i København, der 1699 kaldede Fogh til Sejersens Kapellan og Efterfølger. Hr. Sejersen var nemlig bleven svagelig og ønskede at fra-træde. 1704 døde han.

8. Hr. *David Jørgensen Fogh*, Søn af Mag. Jørgen Fogh, Sognepræst til St. Catharinæ Kirke i Ribe, og Hustru Malene Davidsdatter Foss. Hans Brødre: Laurids blev Faderens Efterfølger, Rasmus blev Præst i Guldager, og Clemen blev Præst i Hvidding; den sidste var en Halvbroder. Hr. David Fogh var gift med Rasmus Sejersens Broderdatter Giertrud Christensdatter af Ørsted Præstegaard i Aarhus Stift, med hvem han havde 11 Børn, hvoraf de 5 døde som smaa. Rasmus blev Præst i Stenstrup paa Fyn, og Laurids blev Kammerraad og Amtsforvalter i Thisted.

Saa længe Rasmus Sejersen levede, boede de to Præster hver i sin Ende af Præstegaarden og hver med sin Husholdning. Sejersen fik Indtægterne af Hostrup og Fogh af Alslev Sogn. Fogh døde i August 1720 og ligger begravet ved den nordre Ende af Alteret i Alslev Kirke. Hans Enke flyttede efter nogle Aars Forløb til sin Søn Præsten Rasmus Fogh i Stenstrup, hvor hun døde 1759.

I Foghs Tid blev Alslev og Hostrup Kirker solgte til Skipper Søren Jessen i Hjerting, men han var „upriviligeret“ og havde derfor ikke Kaldsret. Derfor blev den næste Præst

9. Hr. Mag. *Hans Lauridsen Friis* kaldet af Kongen. Friis var Søn af Byfoged Laurids Mortensen Friis og Hustru Anne Hansdatter Rahr i Ribe, „meget berømmelige og gudfrygtige Forældre, der havde 12

Sønner og 2 Døtre*. En anden af deres Sønner, Morten Friis, var Feltpræst 1712—1720 og senere Professor i Kiel, en tredje, Frands Eberhard Friis, var Præst og Provst paa Samsø. Hans Friis blev Student fra Ribe 1702, var paa Regensen 1 Aar og paa Borchs Kollegium 2 Aar hos sin ældre Broder. Efter et Ophold hos sin Morbroder, Præsten Hans Hansen Rahr i Ulfborg, rejste han 1705 til København, hvor han tog sin Embedseksamen 1. September med første Karakter.

1706—11 var han Huslærer hos Kancelliraad, Amtsforvalter Hellevad i Ringkøbing. Han blev nu Rektor ved Skolen i Ringkøbing og tog Magistergraden 1712. Han var en særdeles dygtig Rektor, der søgte at faa dygtige Medlærere og at haandhæve Skolens Rettigheder. For disse to Aarsagers Skyld maatte han lide „adskillige Fortrædeligheder, der endtes med Processer, men omsider ved Forlig blev afgjorte. En uduelig Collega resignerede omsider, og Skolens Enge, der af forrige Rectores var udfæstede paa den længst levende i Familien, kom omsider til fri Disposition og Skolens Nytte.“ 29. Oktober 1720 kaldedes han til Præst her. I Februar 1721 blev han ordineret af Biskop Laurids Thura og derefter indsat af Herredsprovsten Søren Bie til Nykirke og Faaborg som Sognepræst for Alslev-Hostrup. 1747 blev han under Biskop H. A. Brorson beskikket til Provst for Skads Herred. 1721 ægtede han Maren Agerholm, ældste Datter af Hr. Christen Andersen Agerholm af Ringkøbing. Da de ingen Livsarvinger havde, indsatte de hendes Søsterdatter, Mette Andersdatter Møller af Ringkøbing, som deres Universalarving. Hans Hustru døde 1753. Mag. Hans L. Friis var 62 Aar, da han blev Provst,

og snart mærkede han, at hans Arbejdskraft tog af, hvorfor han antog til Kapellan pro persona Hr. Abraham Jessen, der blev hans Eftermand i Embedet og ægtede hans Plejedatter. Han døde 1763, 78 $\frac{1}{2}$ Aar gl. Hans Eftermand skriver saaledes om ham:

„Han var i og uden Kirken en tro og retskaffen Herrens Tjener af en sand Guds frygt, velstuderet og velbegavet, tjente trolig sin Næste og særlig de fattige, Enker og faderløse, som han aldrig i mulige Tilfælde lod gaa utrøstet fra sig. Han levede ustraffelig og var af alle retsindige Overmænd, Ligemænd og Undermænd baade elsket og agtet. Udi hans Embedstid blev 1742 af ham og da paa Visselbjerg værende Fuldmægtig Jacob Langlyth efter Fuldmagt fra højeste Lodsejer Hr. Henrich Brucktorff til Visselbjerg oprettet Skolefundats for disse Sogne. Han indsatte her i Kaldet tvende Degne, Zacharias Johansen, der efter sine Omstændigheder fandt sig derefter tiltvungen i Aaret 1753 at resignere, og derefter Hr. Antonius Barkman. De Præster, som i hans Provstetid blev indsatte, var følgende: Hans Christian Friis, Grimstrup, Johannes Bøtcher, Jerne, Mig til Kapellan i Alslev, Casten Biørn til Kapellan i Øsse, Povel Zacharias Rafn, Sønderho, Hierrild, Øsse, Mig til Alslev og Laurids Bay til Rafnsøe. Hvad ellers videre hans førte Forretninger i Provsteembedet angaar, da viser de publique Protocoller, at de har været baade mange og betydelige, der taler alle for sig selv til hans Ære. Og lige som han undertiden i hans lovlige Forfald betjente sig af mig, hans Successor, saa overlod han og til mig at udføre den i Aaret 1758 opkomne Dispute om Præsterettigheder af Visselbjerg.“

10. Hr. *Abraham S. Jessen* er født 25. November

1721 i Hjerting, Søn af Skipper Søren Jessen og Hustru Karen Abrahamsdatter Brokman. 1732 blev han sendt som Discipel til Latinskolen i Nykøbing paa Mors under Rektor Johannes Vogelius. Hans Skolegang her varede dog kun to Aar, thi hans Fader døde 1733, og Moderen havde 8 umyndige Børn. Hendes Lavværge, Mag. Hans Friis i Alslev, tilraadede hende at sætte Abraham i Ribe Skole, der havde en berømt Mand, Christian Falster, til Rektor. 1743 tog han Studentereksamen og lod sig indskrive ved Universitetet, men han rejste straks tilbage til Hjerting og læste til Philosophicum, som han tog 1744 i København. Efter endt Eksamen rejste han tilbage til Hjerting og opholdt sig fra Maj 1744 til December 1745 dels i Hjerting, dels hos Mag. Friis i Alslev og dels hos sin Broder, Hr. Jes Jessen, Sognepræst i Ansager, og rejste atter til København, hvor han i Februar 1746 tog theologisk Embedseksamen og prædikede for Dimis. Han holdt mest til hos Mag. Friis i Alslev for at øve sig og for at dygtiggøre sig til sin Gerning. Mag. Friis var jo imidlertid (1747) bleven Provst og trængte til Hjælp, og saa blev Abr. Jessen beskikket af Kongen til Kapellan. Herom skriver han: „Til dette Embede blev hand i Riiber Dom-Kircke 1749 in Apr. neste Fredag efter Paaske-Helligt af Biskoppen over Riiber Stift S. S. Teolog, Doctor, Hr. Hans Adolph Brorson, der forhen som Stifts-Propst sammesteds hafde antaget ham til Confirmation, ordineret.“

„I Aaret 1751 begav hand sig i Ægteskab i Guds Navn og paa Guds Forsyn med Jomfru Mette Andersdaatter Møller, som var født i Ringkøbing 1727 den 23. Februar. Faderen var velfornemme Kiøb- og Han-

delsmand sammesteds Hr. Anders Møller, fød i Bierres Mølle, og Moderen var Mad. Helena Cathrina Aggerholm, en Daatter af daværende Capellan og Rector i Ringkøbing, nu sl. Hr. Christen Aggerholm, og en Daatter-Daatter af Hr. Berthel Henrichsen Thaulow, forhen Sognepræst sammesteds.“

Mette Møller var i sit 7ende Aar kommen til Alslev Præstegaard som Plejedatter hos sin Møster. Her stod deres Bryllup den 9. September 1751, og allerede 1754 blev Abr. Jessen kaldet til Sognepræst for Alslev-Hostrup, naar Kaldet „lovligt blev ledig“, hvilket dog først skete 1763. Under 22. December 1755 udstedte Biskop Brorson Collats „til Provsten, Mag. Friis, til at installere Hr. Jessen som succederende Sognepræst, hvilchet og skeede dend almindelige Bededag 1756, da han solenniter med en meget opbyggelig og bevægelig Tale til Meenigheden indsatte ham som sin Successor paa samme Dag, da hand forhen for 7 Aar siden hafde af samme Sted indsat ham som sin Capellan og Medtiener.“

Mag. Hans Friis var da Enkemand og noget skrøbelig, hvorfor han overlod saavel Husholdningen som Embedets Førelse til Hr. Jessen, „der da ved den Lejlighed ragte ind tillige i adskillige fortrædelige Processer.“ Disse Processer var: 1) Sagen om Præstrettigheder for Visselbjerg 1758, 2) Sagen om Vognskjulet ved Hostrup Kirke og 3) Sagen om de 4 Mænds Attester angaaende Alslev Bro og Vase. (Se Fra Ribe Amt 1916: „Præster og Herremænd“). De tre herhenhørende Domme anfører han i sin Liber daticus „med det inderlige Ønske, at Gud vil i Naade bevare alle hans gode Venner fra Processer, glæde hans Venner og omvende hans Fjender.“ Disse tre Processer vandt

han ved Højesteret. Siden førte han endnu en Proces, der angik den nyoprettede By Vibeke paa Hovedgaarden Visselbjergs Mark. Da denne By beboedes af Bønder, forlangte han af dem, at de skulde svare Præstetiende. Denne Sag gik ham dog imod i Hovedsagen; men han opnaede, at de Vibeke-Bønder blev paalagt et bestemt fastsat Offer, der var noget højere, end hvad de øvrige Bønder i Sognet ofrede til Præsten. Denne Sag førtes ikke alene med Beboerne af Vibeke, men ogsaa med Sebastian Wøldikes Enke, der gjorde fælles Sag med sine Bønder. Der fortælles, at Enken døde af Glæde over, at det endelig lykkedes at vinde en Sag, der var anlagt af Præsten. Højesteretsdommen faldt 6. Febr. 1783, og hun begav sig, straks hun erfarede Udfaldet, fra Varde, hvor hun en Tid havde opholdt sig, til Visselbjerg; men lidt før hun naaede Gaarden, rantes hun af et Slagtilfælde og døde paa tredie Dag derefter uden at være kommen til Sans og Samling. Hun jordedes 4. Marts 1783. Der fortælles ogsaa, at før hun kørte ind paa Visselbjerggaards Mark, standsede hun ved Bavnehøjhus, hvor Beboerne var i Færd med at bage, og da hun holdt meget af varm Kage, opvartede de hende med Brød, der lige var taget af Ovnen, og at hun deraf blev syg. Denne sidste Proces mindes Befolkningen her endnu og kalder den „den store Proces; men hvad den egentlig drejede sig om, staar ret dunkelt. Derimod kender alle, at „den tog saa mange Penge for Præsten, at han for disse Penge vilde have kunnet bygge Tag over hele Anneksvejen fra Alslev Præstegaard til Hostrup Kirke.“

I Hr. Abr. Jessens Tid blev det paabudt at føre Embedsbog (Liber daticus). Ved Varde Landemodes

Synodalia 4. Oktbr. 1765 indskærpede Biskop Jørgen Karsten Bloch nemlig Kongerne Christian d. 4des og Christian d. 5tes Befalinger om at føre Embedsbog, og ved Skrivelse fra Provst Sidelman i Allerup af 9. Decbr. s. A. opfordredes Præsterne til at føre nævnte Embedsbog og deri at indføre:

„1) Præsterne, som har været efter Reformationen, og om noget besynderligt om nogen af dem vides. 2) Kaldets visse og uvisse Indkomster med de dertil henhørende Dokumenters Oprindelse. 3) En almindelig Summa af Bogen over fødte og døde, med hvad mærkværdig med nogen især kand være. 4) Andre besynderlige Mærkværdigheder, som kan forefalde med Embedets Førelse.“ Inden Aarets Udgang gav Hr. Abr. Jessen sig i Færd med Udarbejdelsen af Embedsbogen, og den er bleven et yderst interessant Aktstykke, der giver en Mængde historiske Oplysninger ikke alene fra hans Samtid, men ogsaa fra langt tilbage i Tiden. Han har været en Mand med udpræget historisk Sans, der har været meget omhyggelig med at opnotere, hvad han ansaa at have Værdi for hans Eftermænd i Kaldet, og derved er han kommen til at skrive et Stykke Kulturhistorie af stor Værdi. Han betegnes som en stridbar Mand, men det er dog ikke givet, at hans mange Processer er Udslag af Stridighed, de kan lige saa godt være Udslag af hans Retsfølelse. Thi det er uomtvisteligt, at Præstekaldet i Tidernes Løb var bleven endog ret betydelig forringet, og at der af Præster længe før ham var gjort Tilløb til at faa tilbage, hvad der paa uretfærdig Maade var taget fra det. De andre magtede det ikke; men Abr. Jessen var uden Tvivl en meget dygtig Mand paa flere Omraader og af en betydelig Karakterstyrke, —

og han førte Sagerne til Sejr. Forresten var flere af Processerne paabegyndte under hans Formand Mag. Hans Friis. At Abr. Jessen har været en samvittighedsfuld Mand og en nidkær Præst, der vilde tjene sin Herre og være en god Hyrde for sin Menighed, er der flere end ét Træk, der tyder paa, blandt andet at han holdt Kirketugt. I hans Dage holdtes der Provstevisitats omtrent hvert Aar. Provsten er stadig vel tilfreds med Ungdommen i Alslev.

Ægteparret havde 7 Børn, hvoraf Hans Friis Jessen var Ejer af Grydvad Mølle og senere boede i Janderup, Anders Møller Jessen blev Præst i Alslev efter Faderen, Oluf Frank Jessen var Degn i Alslev og senere Ejer af Visselbjerg, Maren Aggerholm Jessen blev gift med Mads Rygaard paa St. Hebo 1775.

Hr. Abraham S. Jessen døde med Titel af Konsistorialassessor d. 8. Febr. 1787.

Da jeg for 23 Aar siden kom til Alslev, blev der fortalt med en vis Gysen, at det spøjte paa Præstegaardens Loft, og at Spøgelset var en gammel Præst, der hed Abraham Jessen, der „gik igen“. Han rodede ved Nattetid i Præstegaardens Arkiv, der havde sin Plads paa Loftet; thi der var en Sag, han ikke var bleven rigtig færdig med, før han døde. Denne Sag skulde angaa et Stykke af Præstegaardens Enge, som han vilde tillægge Degneembedet, for at hans Søn, der skulde være Degn her, kunde blive nogenlunde lige-stillet i økonomisk Henseende med Broderen, der skulde efterfølge Faderen i Embedet.

I Arkivet har jeg ikke fundet noget om denne Sag. Af de Præster, der har virket her for over 100 Aar siden, kender Folk nu om Dage kun Abr. Jessen, og til hans Navn er knyttet „Tabet af den store Proces“ og „Gengangeren“.

11. Hr. *Anders Møller Jessen*, født 1760, kaldet til sin Faders Kapellan og Efterfølger 1786, døde i en ung Alder 1792.

12. Hr. *Andreas Borch*, født 1757, blev 1797 kaldet til res. Kapellan ved Frue Kirke i Odense og døde 1811 som Præst i Tommerup.

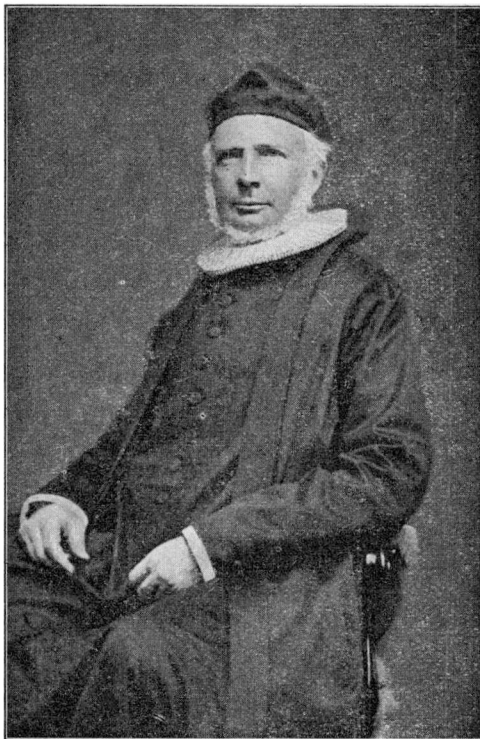
13. Hr. *Vitus Bering*, født i Ikast Præstegaard 1756, var Præst i Henne-Lønne, hvorfra han kom her til 1798, men allerede 1800 blev han af sin Svigerinde kaldet til Hesselager paa Fyn, hvor han døde 1816.

14. Hr. *Kristian Moth Krarup*, født ³¹/₁₂ 1766 i Ølby Præstegaard, blev Præst her 1801. Han tog sin Afsked 1827 og døde 1839.

15. Hr. *Jørgen Overgaard* er født 1793 paa Gaarden Hamborg i Rær Sogn. 1820 blev han Præst i Taarup-Kvøls ved Viborg og 1827 her. Efter 6 Aars Gerning her forflyttedes han 1833 til Volstrup-Hørby i Vendsyssel. Hans Hustru, Henriette Amalie Stützer, mindes endnu her som en jævn Kvinde med et godt Humør, og med et særligt Tag paa at tilvejebringe en livlig og gemytlig Stemning ved Bøndernes hjemlige Fester. Overgaard døde 1872 som Præst i Ønslev paa Falster.

16. Hr. *Nicolaj Laurentius Feilberg*, Søn af Justitsraad Henning Frederik Feilberg, Chef for Nationalbankens Laanefag, og Hustru Lovise f. Brunmer, var født i København den 27. Juni 1806. Efter at han i nogen Tid havde besøgt Blegdamsskolen, blev han sat i Borgerdydskolen i Klareboderne, hvorfra han dimitteredes 1823. 1828 tog han theologisk Embeds-eksamen. Til alle Prøver fik han første Karakter. 1829 blev han kaldet til Adjunkt ved Frederiksborg lærde Skole og 31. Januar 1834 til Sognepræst her

1838, 16. Oktober, blev han udnævnt til Sognepræst i Vester-Vedsted ved Ribe, der hørte under Haderslev Amt. Han var en dansk Mand, der ikke vilde besvare tyske Embedsskrivelser, var med til at oprette en dansk Højskole i Rødding og indtraadte som Medlem af Nordslesvigerne Forening til Hævdelse af det danske Sprog. Alt dette bevirkede, at han af Autoriteterne blev omtalt for Kong Christian VIII. som et uroligt og stridigt Menneske. Kongen saa lidt skævt til ham; men efter en Samtale med Kongen paa Føhr 1847 blev Kongen beroliget, og samme

NICOLAJ LAURENTIUS FEILBERG.

Aar befordredes han til Ullerup i Sundeved. Her maatte han vige fra allerede i Efteraaret 1848, da den provisoriske Regering afsatte ham og indsatte en tysk Præst i Stedet. 1849 var han konstitueret Præst i Asserballe paa Als, men efter Slaget ved Fredericia

tog han til Odense som Feltpræst ved Lasarettet. I Februar 1850 havde Forholdene ændret sig saaledes, at han atter kunde overtage Præstekaldet i Ullerup og forblev saa der til August 1864, da han af Ty-skerne blev entlediget og udvist med 3 Dages Varsel. 1865 fik Feilberg Plads som Hjælpepræst for Marslev og Birkende paa Fyn, og 24. November s. A. blev han ansat som Præst i Kirkehelsinge paa Sjælland, hvorfra han søgte Afsked 1883, 77 Aar gl. Han var gift første Gang med Conradine Købke, der døde 2. Oktober 1856, og anden Gang med Bolette Rørdam, som han ægtede 28. August 1857. Med begge Hu-struer holdt han Sølvbryllup. Han døde 27. April 1899, næsten 93 Aar gl.

1882 benaadedes Feilberg med Ridderkorset. En Række Breve fra ham under Krigen er trykt i „Mu-seum“ under Titlen: Præstegaardsliv under Krigen. Den kendte Pastor emerit., Dr. H. F. Feilberg i Askov, er hans Søn.

Gennem sin Fader, daværende Kancellisekretær Feil-berg, indgav Pastor N. L. Feilberg Ansøgning til det kongl. Landhusholdningsselskab om at erholde nogle Bøger til Grundlæggelse af en Laanebogsamling. Sel-skabet imødekom Ansøgningen og skænkede 43 Bøger. Kancellisekretæren skænkede 28 og Pastor Feilberg nogle, saa Bogsamlingen begyndte med 75 Bind.

Skønlitteratur var der saa godt som intet af, nej Bogsamlingen var „nyttig“, og særlig var der tænkt paa, at Bønderne trængte til Oplysning paa mange Omraader. Et lille Udtog af Fortegnelsen viser det tydeligt: Høeghs Anvisning til et velindrettet Jordbrug, Sinclars Agerdyrkningslære, Bjerregaards Anvisning til det forbedrede Jordbrug, Drewsens Erfaringer om

Vekseldrift, Zeuthens Anvisning til raa Lodders Opdyrkning, Tobiesens Anvisning til at mergle, Jacobsens Havebog for Bønder, Om Træplantning, Om Faarenes Pleje, Om Hesteavl, Grauers Pligtlære for Tjenestetyende, Malling: Store og gode Handlinger, Hartmanns Lyksalighedslære, Afhandling om Turnips; Krarup: Allehaande nyttigt, Schleisners Farvebog for Husmødre. Ved Aarets Slutning sendte Pastor Feilberg Landhusholdningsselskabet en Takkeskrivelse, hvori han skriver: „Det er endnu kun i mit eget og nogle faa af mine Sognemænds Navne, at jeg kan frembære en oprigtig Taksigelse for Selskabets velvillige og rigelige Understøttelse. De fleste vide endnu ikke at skatte Gavens Værdier. Dog har jeg allerede nu Grund til Haab, at jeg ved næste Aars Slutning kan afgive en glædeligere Indberetning. Endnu har jeg den Glæde at tilføje, at Samlingen allerede er betydelig forøget, idet 27 gode Almueskrifter ere modtagne som Gave fra én Haand og 5 fra en anden. Paa Forøgelse ved Bidrag af Beboerne kan næppe tænkes for det første, førend de ved Brugen af Biblioteket har fattet ret Kærlighed for denne Stiftelse og indset dens Nytte. Dog er dertil gode Udsigter; thi daglig bliver Efterspørgslen om Bøger større, og Protokollen udviser indtil Dato 97 Udlaan, næsten alene til Bønder.“

1836 var der Bispevisitats her, og Biskop Tage Müller skrev efter Visitatsen: „Ligesom det viste sig, at de unge en Gang havde lært den befalede Lærebog i Kristendommen, saaledes viste det sig ogsaa, at mange af dem havde tildels glemt det lærte, og at Tænksomheden ved deres Svar burde have været større, hvorimod ogsaa adskillige svarede rigtig og

med Eftertanke. Saa vidt jeg ved denne Lejlighed kunde prøve Boglæsningen, fandt jeg hos de fleste Færdighed deri, bedre end paa nogle andre Steder. Hr. Pastor Feilberg, som nu i disse Menigheder fortsætter en værdig Formands Arbejde, har allerede vist omhyggelig Stræben efter at fremme deres aandelige Vel, og hans Gerning i Herrens Tjeneste vil sikkert ej være forgæves." Paa den Tid, Pastor Feilberg kom hertil, søgte Beboerne i Alslev og Hostrup om, at Førsttjenesten maatte begynde Kl. 8 fra April til Oktober og Kl. 9 om Vinteren, og Sidsttjeneste Kl. 11 om Sommeren og 11½ om Vinteren. Tilladelsen gaves med den Ændring, at Sidsttjenesten om Vinteren sattes til Kl. 12. En ret besynderlig Ordning! Med Pastor Feilberg kom der som et Pust med noget af det nye, der var ved at bryde frem i Tiden. Da han optog sin Præstegerning i Alslev, kom han ind under stærk Anfægtelse og i svære Sjælekampe, der endte med det aandelige Gennembrud, der kom til at præge hans Liv. I sine Velmagtsdage var han en rask, frygtløs Mand, baade overfor Over- og Undermænd, med et stort Hjerte og en aaben Haand, men frem for alt en from og troende Præst, der ejede en særlig Samtalens Gave til at stille alt i Forhold til Gud og hans Rige. Blev hans Liv langt, blev det ogsaa uroligt, besværligt og farefuldt. Som Barn blev han i 1807 baaret i sin Vugge ud af det brændende Hjem, og en engelsk Granatstump blev fundet mellem Vuggepuderne. Mens Kanonerne tordnede ved Bov, kørtes det sidste Læs Flyttegods fra V. Vedsted ind i Ullerup Præstegaard. Han blev afsat af Oprørerne, jaget af Gendarmer, men slap dog bort ved sine Sognefolks Troskab. Han gennemstred den forfærdelige Tid under

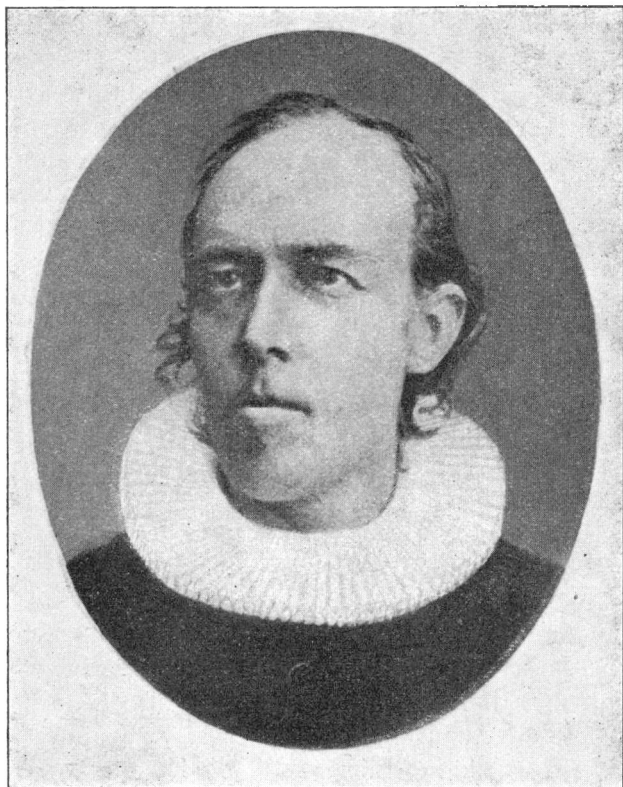
Dybbøls Belejring. Dog fandt han, at han havde saa uendelig meget at takke for, og derfor kunde han ogsaa sige til sin Søn: „Af alle Livets dejlige Lande er Alderdommen det skønneste“.

17. Hr. *Niels Peter Jørgensen*, født i Kolding 1811, Søn af daværende Lærer, senere Præst i Hjarup og Vamdrup, Jørgen Jørgensen og Hustru Cæcilie Kathrine Vork; Student fra Kolding Skole, tog Embeds-eksamen med første Karakter 1834. 29. December 1838 kaldedes han til Præst her, hvor han virkede, indtil han forflyttedes til Hygum i Sønderjylland 1855. Han afsattes af Prøjserne 1867, blev 1870 Præst i Skanderup ved Kolding, tog sin Afsked December 1884 og døde inden Naadensaarets Udløb. 1841 ægtede han Petra Dorothea Julie Wolf, en Datter af Pastor H. E. Wolf i Mavstrup. Fra 1852—55 var Pastor Jørgensen Medlem af Bestyrelsen for Varde Sparekasse. Jørgensen huskes endnu her som en dygtig Prædikant.

18. Hr. *Hans Lyder Roed Müller* er født i Fol i Sønderjylland 1812, Søn af Præsten Didrik Müller og Hustru Marie Dörthea Wiborg. Student fra Ribe 1832. Kandidat 1838, Lærer paa Christiansø $1^{\circ}/_8$ 43, Sognepræst samme Steds $1^{\circ}/_8$ 49, ordineret i Odense $8^{\circ}/_8$ 49, Sognepræst i Alslev-Hostrup $4^{\circ}/_7$ 55 til $20^{\circ}/_{11}$ 69, gift $27^{\circ}/_4$ 43 med Augusta Gad, Datter af Andenpræst ved Roskilde Domkirke, Elieser Gad og Hustru Christiane Brun Stenersen; forflyttedes fra Alslev til Voldum-Rud ved Randers, hvor han døde 1882.

19. Hr. *Henrik Christian Leunbach*, født $10^{\circ}/_9$ 1837 i Ikast Præstegaard som Søn af Sognepræst Anton Frederik Leunbach og Hustru Hildur Gyrithe Høegh, Student fra Horsens 56, Kandidat 62 (laud.), Kapellan

p. l. til Taarnby paa Amager $12/1$ 64. Sognepræst til Alslev-Hostrup fra $2/2$ 70 til $12/6$ 73, da han forflyttedes til Kolding, hvor Arbejdet var meget anstrengende

HENRIK CHRISTIAN LEUNBACH.

for den nidkære og samvittighedsfulde Præst. Han blev syg af Nervesvækkelse og rejste en Tur til Norditalien. Paa denne Tur besøgte han Pastor Blumhardt i Bad-Boll. Om dette Besøg skriver han selv:

„Jeg havde et stort Udbytte af hans trosstærke Forbøn, som jeg sikkert væsentlig skylder, at jeg atter har kunnet genoptage Præstegerningen, om ikke i Kolding saa dog i et lille Landsbykald.“ Efter Hjemkomsten søgte han derfor bort fra Kolding, og $\frac{25}{9}$ 83 udnævntes L. til Sognepræst for Skeby-Otterup i Nordfyn, og 1. Søndag i Advent 1887 blev han indsat i Tranekjær paa Langeland. 18. April 1899 udnævntes han til Biskop over Lolland-Falster. Søndag Morgen den 8. Marts 1903, da Klokkerne ringede til Kirke, døde han.

L. var i nogle Aar Medlem af Bestyrelsen for „Dansk Missionsselskab“ og i sine sidste Aar Formand for Santalmissionen. Foruden adskillige Bidrag til Blade har han skrevet: „Prædikener over Kirkeaarets Epistler og Lektier“, „6 Bibellæsninger over udvalgte Stykker af det gamle Testamente“ og „En lille Rimhilsen med et velment Nytaarsønske til det unge Danmarks saakaldte realistiske Digtere“. $\frac{10}{9}$ 64 viedes Leunbach til Caroline Adolphine Larsen, født i Kerteminde $\frac{8}{2}$ 1839, Datter af Købmand Hans Larsen og Hustru Emilie Thomsen. Pastor Leunbachs Slægt nedstammer fra Generalmajor Carl Leopold Poulsen, der adledes $\frac{19}{7}$ 1765 med Navnet v. Leunbach. Pastor Leunbach var i Besiddelse af et vindende Væsen, og hans Hjertensgodhed skaffede ham overalt en Kreds af oprigtige Venner. Han var en nidkær Præst, der aldrig sparede sig selv, og han var utrættelig i at besøge syge og gamle, og det saavel ved Nat som ved Dag. Mangen Gang har han siddet timevis ved Døds- og Sygesenge og øvet sin Sjælesorg og været til Trøst, og fra hans Præstetid her er der Eksempler paa, at han er bleven hentet til Udensognsfolk, der

var syge eller døende. Hans Præstegerning her har ikke været uden Frugt, ja endog mange Aar efter hans Bortrejse har der været Spor af hans Gerning. Gud gav ham at være mange Mennesker en Hjælp; men det var i Stilhed, ikke i store Vækkelser, han fik sin Gerning at gøre. Endnu bør nævnes hans Hjælpsomhed, hans Haand var al Tid aaben; Tiggere kendte ham, og hvem der var i timelig Nød, gik aldrig for-gæves til Præstegaarden, saafremt L. var i Stand til at hjælpe. En Dag kom en Mand og vilde „laane“ et lille Beløb; men Præsten ejede ikke en Skilling, og det beklagede han; men saa kom han i Tanker om, at der næste Søndag skulde være Barnedaab, og bad saa Manden om at komme igen efter Guds-tjenesten, og da fik han Offeret. Denne hans Godhed og Hjælpsomhed blev misbrugt under hans Embedstid i Kolding, og da hans Familie paa samme Tid rantes af Sygdom, blev hans økonomiske Forhold meget trykkende.

20. Hr. *Hans Valdemar Sthyr*, født i Frederikshavn $\frac{3}{10}$ 1838, Søn af Apoteker Hans Hald Sthyr og Hustru Hansine Birgitte Bay, Student fra Aalborg 1856, Kandidat med laud. 1861. Fra 1863 foretog S. med offentlig Understøttelse en videnskabelig Udenlandsrejse og tilbragte næsten 3 Aar i Heidelberg, Strassburg, Paris, Rom og Firenze, Genève og Leipzig. Efter sin Hjemkomst var han i flere Aar Manuduktør og ledede et Aar den theologiske Undervisning ved den danske Missionsskole indtil dens Nedlæggelse i 1870. 1870 disputerede S. for den theologiske Licentiatgrad med en Afhandling om Reformationen i Frankrig før Calvin; derefter var han Privatdocent under det theologiske Fakultet og Medlem af den theologiske

Eksamenskommission. I disse Aar var S. Medstifter af „Foreningen til Evangeliets Fremme for danske Søfolk i fremmede Havne“. Denne Forening, eller som den mest kaldes: „Sømandsmissionen“, var Sthyr i mange Aar et ledende Medlem af og i flere Aar dens Formand. Ved den Tid Pastor Leunbach søgte Forflyttelse fra Alslev, attraaede Lic. Sthyr Præsteembede og søgte et Embede paa Fyn. Da hændte det sig, at han kom i Besøg i Alslev Præstegaard hos sin gode Ungdomsven, Pastor Leunbach. Denne opfordrede ham til at søge Alslev-Hostrup, der lige var bleven opslaaet ledigt. Sthyr fik Lyst til at blive Leunbachs Eftermand, trak sin Ansøgning til det fynske Kald tilbage, søgte og fik Embedet her ^{28/7} 1873. Her var han saa i godt 3½ Aar, idet han ^{10/2} 77 udnævntes til theologisk Professor ved Københavns Universitet. ^{21/12} 81 blev Professor Sthyr Medlem af Direktionen for Pastorseminariet, hvor han holdt Forelæsninger over praktisk Theologi. 1884 foretog han atter med offentlig Understøttelse en Udenlandsrejse til Frankrig. Sthyr har bl. a. udgivet: Lutheranere i Frankrig 1524—26, enkelte Prædikener og i en lang Aarrække redigeret Theologisk Tidsskrift. I de urolige politiske Tider stillede han sig ^{26/7} 81 ved Folketingsvalget i Esbjerg, men opnaaede ikke at blive valgt. Senere valgte han ind i Landstinget som Repræsentant for Kredsen her. Som Kultusminister (1897—1900) førte han Skoleloven af 1899 igennem. Fra Universitetet befordredes Sthyr 1887 til Lolland-Falster som Biskop, og efter sin Ministertid flyttede han 1900 til Odense som Biskop over Fyns Stift, tog sin Afsked 1903 og døde i Charlottenlund 5. Marts 1905. S. var en energisk og dygtig Mand med et praktisk Greb. Under sin

Præstetid her foretog han foruden det forhen omtalte Køb af Nabogaarden flere Ejendomshandler for at samle Jorderne til den Gaard paa Alslev Østermark; som han ejede indtil kort før sin Død, og som siden kaldes „Sthyr's Gaard“.. I den Tid, han var Professor og Biskop i Nykøbing, boede han næsten hver Sommer med sin Familie paa Gaarden, undertiden flere Maaneder ad Gangen.

Sthyr var gift første Gang med Sophie Louise Elisabeth Lillienkjold og anden Gang med hendes Søster Elisabeth Lillienkjold, Døtre af Chr. Ludvig Montaigne Lillienkjold og Hustru Louise Emilie Caroline Adler til Serritslevgaard.

21. Hr. *Peter Nielsen Petersen* var Sønderjyde, født $^{11}/_{10}$ 1846 i Jeising, Hostrup Sogn ved Tønder, Søn af Gaardejer og Sognefoged Peter Nielsen Petersen og Hustru Anna Nielsen, Student fra Ribe 1866, Kandidat med laud. 1872. Han blev i København og virkede som Manuduktør, indtil han 1877 kaldedes til Sognepræst her. 1886 forflyttedes P. til Aagerup-Kirkerup ved Roskilde og 1901 til Trinitatis Kirke i København, hvor han døde 18. August 1916. P. var Formand for det frie Broderkonvent af Præster i Sjællands Stift og Lærer ved Menighedsskolen paa Liselund ved Slagelse. I sin Tid var han Medarbejder ved Udgivelsen af Dr. Skat Rørdams Oversættelse af det nye Testamente.

Pastor Petersen tog sin Præstegerning op med megen Alvor og begyndte et Arbejde for og med de unge; noget fik han udrettet, selv om den største Del af Menigheden næppe havde Betingelserne for at kunne tilegne sig den Forkyndelse, som den lærde grundtvigske Præst bød dem. Tilmed var det en urolig Tid,

mens Pastor Petersen var Præst her. De politiske Bøger gik højt. Saa godt som alle i Sognet var Venstremænd, og Præsten lagde intet Skjul paa, at han var Højremand. Mellem disse Partier var der en uhyre Kløft, der skilte meget mere, end godt var. I disse Tider tænkte man næsten kun paa Politik, og saa snart to kom sammen, taltes der om Politik, ja næsten kun om Politik. Den opslugte saa godt som alle Interesser, og der er ingen Tvivl om, at det aandelige Liv tog Skade derved.

Hans første Hustru var Anna Susanne Cathrine Fog, Datter af Sognepræst Casper David Vilhelm Munthe Fog og Hustru Anna Cathrine Bondo i Medolden i Sønderjylland. Her i Alslev fødtes deres 5 Sønner, der bærer Navnet Fog-Petersen, og hvoraf to har Sæde i Folketinget. Efter sin første Hustrus Død (1887) ægtede P. 1894 Nanna Dahlerup, Datter af Herredsfoged D.

22. Hr. *Niels Peter Hansen*, født 1854, Husmands-søn fra Sjælland, var Sognepræst her fra 1886 til 1888, da han søgte sin Afsked og rejste til Indien som Missionær for Tamulerne. Efter sin Hjemkomst blev H. 1903 Sognepræst i Todbjerg ved Aarhus og er nu siden 1909 Sognepræst ved Frue Kirke i Odense.

23. Hr. *Kristen Pedersen Kirkegaard*, født 1844. Hans Forfædre var Bønderfolk i Voldum under Clausholm Gods ved Randers. Hans Forældre var Gaardmand Peder Kristensen Kirkegaard og Hustru Maren Marie Sørensen. K. bestemte sig først for Lærergerningen og dimitteredes 1869 fra Lyngby Seminarium, hvorefter han virkede som Lærer flere Steder, bl. a. som Huslærer hos Pastor Brummer i Marie Malene. Derefter stiftede han Grenaa Realskole, som han afhændede 1876 og tog fat paa Læsningen til Studenter-

eksamen. Heri kom en Afbrydelse ved, at han tog Plads 1½ Aar hos Kapt. la Cour i Lyngby, dels som Huslærer for dennes Børn og dels som Højskolelærer. Han tog Artium 1882 og theologisk Embedseksamen 1888. Samme Aar udnævntes han til Sognepræst for Alslev-Hostrup, hvor han var til 1893, da han forflyttedes til Nørholm ved Nibe og er nu Sognepræst for Flade-Bjergby paa Mors. Hans Hustru er Louise Martine Hoff fra København.

24. Hr. *Carl Axel Skovgaard-Petersen*, født 1866, Student fra Borgerdydskolen paa Christianshavn 1884, theologisk Kandidat med laud. 1890, udnævntes til Præst her i November 1893, forflyttet til Maarum i Nordsjælland 1901, nu Forstander for „Dansk Bibelskole“ i København, Søn af Grosserer Martin Vilhelm Petersen og Hustru Karoline Jørgine Skovgaard i København, gift 1894 med Marie Magdalene Frimodt, en Datter af den kendte Præst ved Johanneskirken paa Nørrebro i København, R. Frimodt. Fru Marie Sk.-P. var en Kvinde med Forstaaelse af sin Mands Gerning, hun begyndte her at holde Børnegudstjeneste ved Hjælp af stedlige Kræfter og var flittig til at besøge syge og gamle, til hvem hun havde et godt Ord. Hun døde 1911 og ligger begravet i Maarum.

Som Kandidat foretog Sk.-P. for sit Helbreds Skyld længere Sørejser til fremmede Lande og Verdensdele. 1911 rejste han Jordan rundt og gæstede da Missionsmarkerne i Assam, Syd-Indien og Kina og rejste saa videre over Japan, San Francisco og tværs gennem N. Amerika, hvorefter han søgte sin Afsked som Sognepræst for Maarum for at overtage Ledelsen af „Dansk Bibelskole“. Pastor Sk.-P. er en flittig Forfatter, der allerede har skrevet en Mængde Bøger af opbyggelig

og apologetisk Art, der alle er oversatte paa fremmede Sprog og udkomne i flere og store Oplag. Denne Forfattervirksomhed begyndtes i Alslev, og han var allerede en kendt Mand indenfor den danske Menighed, da han efter 7 Aars Præstegering her forflyttedes til Maarum. „Troens Betydning“, „Troens Himmelhed“, „Fra Nutidens Japan“ og „Menneskeskikkelser“ er vel nok de af hans Skrifter, der har vundet størst Udbredelse. Desuden har han udgivet en Række Smaaskrifter under Fællestitlen: „Korte Ord om store Ting“. Pastor Sk.-P. var en nidkær Præst, i Besiddelse af en vældig Arbejdskraft og en aldrig svigtende Energi, og hans Gerning her prægedes deraf. Kirken var stuvende fuld Søndag efter Søndag. Folk fra andre Sogne og Egne søgte hertil for at høre ham; saa godt som hver Søndag var der Udensognsfolk til Kirke i Alslev. Og hans Forkyndelse blev ikke en Røst i Ørkenen, hvilket gav sig til Kende baade i Menighedslivet og ved den Modstand — til Tider endog ret kraftig —, han vakte.

Med Pastor Sk.-P. kom der et nyt aandeligt Pust ind over Sognene her, og de efterfølgende Præster arbejdede videre i samme Spor.

25. Hr. *Anton Alexander Benjamin Nielsen*, født i København ^{26/11} 1868 som Søn af Fuldmægtig i Overpræsidiets Ernst Peter Sofus Nielsen og Hustru Birgitte Marie Mazar de la Garde, Sønesøn af den kendte kongl. Skuespiller, Professor Nielsen, Student fra Schneekloths Skole 1886 og theologisk Kandidat med laud. 1894. 1896 udsendtes han som Sømandspræst til Newcastle on Tyne i England, hvorfra han 1901 kom til Alslev-Hostrup. I Maj 1909 forflyttedes N. til Nordby paa Fanø, hvor han endnu virker. 1910

beskikkedes han tillige til at være Provst for Skads Herred, fra hvilket Embede han efter Ansøgning afskedigedes 1915. Hans Hustru, Helga Westring, Datter af Overdyrlæge Westring ved den kongl. Ride- og Beslagsskole, døde 1913 og ligger begravet paa Nordby Kirkegaard. Hun var en energisk Kvinde med et stort Hjerte, der kunde ofre sig for sine Medmennesker. Her i Alslev fortsatte hun den paabegyndte Børnegudstjeneste og stiftede en Kvindeforening til Støtte for Lægemissionær, Dr. Marie Holsts Mission paa Grænsen af Afghanistan. Denne Kvindeforening arbejder endnu, og den mindes med Tak Fru Helga Nielsen og hendes Virke.

26. Hr. *Einar Carl Frederik Küllerich*, Søn af Isenkræmmer Küllerich og Hustru Ane Marie Dreyer, født i Aarhus $\frac{4}{3}$ 1876, Student fra Aarhus, theol. Kandidat 1901, gift $\frac{22}{8}$ 1909 med Bartholine Guldborg Faber, født i Gjerding Præstegaard som Datter af Pastor Ludvig Oscar Faber og Hustru Eleonora Christine Levinsen, Sognepræst for Alslev-Hostrup fra $\frac{31}{7}$ 1909 og til $\frac{15}{11}$ 14. Nu Sognepræst for Vandborg-Ferring ved Lemvig. Pastor K. arbejdede meget med Præstegaardshaven, lod fælde en Del gamle Træer og udvidede den mod Vest, hvor der blev plantet et Læbælte paa 5 Rækker. Indenfor plantedes mange Frugttræer og Frugtbuske, ligesom der anlagdes et Aspargesbed.

27. Hr. *Knud Christian Koch*, Søn af Arkitekt, Professor Otto Valdemar Koch og Hustru Anina Jensine Ludvigsen, er født i København $\frac{20}{5}$ 1888, Student fra Borgerdydskolen paa Østerbro 1907, theologisk Kandidat med laud. 1914. $\frac{28}{5}$ 1915 kaldedes han til Sognepræst for Alslev-Hostrup og viedes $\frac{11}{11}$ 1915 til Dora Karen Esther Brochmann, født $\frac{31}{5}$ 1892,

Datter af Sagfører i København Carl Brochimann og
Hustru Emma Kathrine Knie.

Kilder: Alslev-Hostrup Præstekalds Arkiv. Kirkernes Synsprotokoller og Tiendedokumenter, Sofus Elvius: „Danmarks Præstehistorie“, samt en Del Oplysninger, der er indsamlet af Forfatteren ad mundtlig Vej.
